

دانشگاه فرهنگیان

وزارت آموزش و پرورش

انرژی کل آموزش و پرورش کشور

معاونت آموزش و پرورش خراسان جنوبی

Third National Conference on Professional Research in Psychology and Counseling

CIVILICA

سومین همایش ملی پژوهش های حرفه ای در روانشناسی و مشاوره "با رویکرد از نگاه معلم"

تحلیل محتوای کتاب ریاضی پایه ششم دبستان بر اساس طبقه بندی حیطه شناختی بلوم و همکاران

فرزانه نظری^۱، فاطمه جاودانی پور^۲، مهدی همسایگان^۳

۱- دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام سجاد (ع)، بیرجند

farzanehnazari79@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس امام سجاد (ع)، بیرجند

fatemehjavedani2000@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، بیرجند

mahdi.hamsayegan@gmail.com

چکیده

با توجه اهمیت پرورش فرایندهای شناختی در دانش آموزان و نقش قابل توجه محتوای مناسب آموزشی در پرورش تفکر و خلاقیت، توجه به سؤالات، مسائل و تمرین های کتاب ریاضی از حیث توجه به سطوح حیطه شناختی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هدف این تحقیق تعیین چگونگی فرارگرفتن تمرین های کتاب ریاضی پایه ششم (۱۳۹۶) در سطوح شش گانه حیطه شناختی بود. جهت دستیابی به سؤالات پژوهش، از روش توصیفی (نوع تحلیل محتوا) استفاده شده است. جامعه آماری کل تمرین های کتاب ریاضی پایه ششم ابتدایی می باشند که توسط دفتر برنامه ریزی درسی وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۶ تألیف و منتشر شده است. روش گردآوری اطلاعات، سرشماری می باشد. در این پژوهش از ابزار محقق ساخته استفاده شد. برای سنجش پایایی ابزار، سؤالات تمرین های کتاب ریاضی ششم ابتدایی به صورت جداگانه توسط دو محقق مورد بررسی قرار گرفت و پایایی ابزار ۰/۹۲ به دست آمد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که در تمرین های کتاب ریاضی ششم ابتدایی به سطوح پایین شناختی بلوم توجه بیشتری شده و سطح تجزیه و تحلیل مورد بی توجهی قرار گرفته است.

کلمات کلیدی: تحلیل محتوا، کتاب ریاضی، پایه ششم، حیطه شناختی بلوم

۱- مقدمه

کتاب درسی یکی از مهم ترین منابع یادگیری دانش آموزان در نظام کنونی آموزشی محسوب می شود و در ایران یکی از مهم ترین نقش ها را ایفا می کند. از جمله این موارد می توان بیان نمود؛ اولاً تحقق هدف های کلی و جزئی آموزش و پرورش از طریق محتوای کتاب تحقق پذیر است. ثانیاً در تمام کشورها برای هر ماده درسی در هر پایه تحصیلی کتاب درسی تألیف و توضیح می گردد و ثالثاً وجود نظام آموزشی متمرکز که برای تمام کشور، یک برنامه و یک کتاب درسی و یک نظام ارزشیابی در نظر گرفته می شود، موجب افزایش نقش کتاب های درسی در ایران گردیده است. با توجه به این مطالب و اهمیت کتاب درسی و به منظور تعیین میزان مناسب بودن محتوای کتاب های درسی باید محتوا مورد ارزیابی قرار گیرد (ظهیری، فاضلی نژاد، کریمی فرد، خاکی زاده، فرامرزی زاده، ۱۳۹۵).

محتوا مهم ترین عنصر در برنامه درسی است زیرا اهداف به وسیله محتوا تأمین می شود، نوعی از تحلیل محتوا که به ما کمک می کند تا همه اجزای محتوای آموزشی پرورشی کتاب ها مورد بررسی علمی و عملی قرار گرفته شوند در طراحی عنصر محتوا دو مقوله انتخاب و سازماندهی شایان توجه می باشد. علاوه بر این چنانچه سازماندهی محتوا به شکل مطلوب انجام نشده باشد، انسجام و ارتباط لازم بین بخش های محتوا برقرار نباشد، محتوای تهیه شده اثرگذار نخواهد بود (ظهیری و همکاران، ۱۳۹۵).

در طبقه بندی هدف های آموزشی بین صاحب نظران تعلیم و تربیت، اختلاف نظر فراوانی مشاهده می گردد اما به دلیل توجه زیادی که در سال های اخیر به برنامه ریزی های آموزشی معطوف گشته است، موجب گردیده که به هدف های عینی ویژه که از نظر تبدیل به رفتار نسبت به هدف های آرمانی از سهولت دستیابی بیشتری برخوردار هستند، توجه افزون تری مبذول گردد (وکیلیان، ۱۳۹۷).